

Sygn. akt IV CSK 387/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko B. K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 stycznia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 marca 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z tego, że Sąd Apelacyjny ocenił ustalony stan faktyczny na przepisów o nienależnym świadczeniu zamiast na podstawie przepisów o darowiźnie, podczas gdy przepisy o nienależnym świadczeniu mają charakter subsydiarny i mogą być stosowane zastępczo tylko wtedy, gdy dany stosunek prawny nie jest uregulowany przez ustawodawcę wprost odrębnymi przepisami o charakterze szczególnym.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku pozwanej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby spełniona została przesłanka, na którą powołuje się skarżąca, zwłaszcza, że sformułowane przez nią zarzuty nie uwzględniają ustaleń przyjętych przez Sąd Apelacyjny za podstawę rozstrzygnięcia, podczas gdy Sąd Najwyższy

przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej byłby nimi związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Z ustaleń tych wynika, że powódka nie miała zamiaru dokonania na rzecz pozwanej nieodpłatnego przysporzenia majątkowego. Spełniła na rzecz pozwanej świadczenie pieniężne, które pozwana miała przeznaczyć na zakup konkretnej nieruchomości, a następnie ustanowić na rzecz powódki prawo gwarantujące jej dożywotnio tytuł do korzystania z tej nieruchomości. Na temat tego, że umowa darowizny jest umową kauzalną, której ważność zależy od stwierdzenia, iż po stronie darczyńcy istniała *causa donandi* wypowiedział się w niniejszej sprawie także Sąd pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny wykluczył możliwość zakwalifikowania umowy zawartej przez strony jako darowizny z uwagi na brak po stronie powódki woli świadczenia na rzecz pozwanej pod tytułem darmym, z zamiarem uczynienia na jej rzecz nieodpłatnego przysporzenia. Sąd Apelacyjny dostrzegł, że stosunek prawny, w jakim pozostawały strony był złożony, gdyż powódka nie tylko zgodziła się przeznaczyć na zakup nieruchomości środki ze sprzedaży mieszkania, ale obok pozwanej - w celu zwiększenia jej zdolności kredytowej - wystąpiła jako kredytobiorca zabiegający o środki na pokrycie części kosztów budowy domu. Tego rodzaju działania i uzgodnienia stron wskazywały na wagę, jaką powódka przykładła do ustanowienia na jej rzecz dożywotniego tytułu do korzystania z nieruchomości. Sąd Apelacyjny stwierdził, że powódka nie osiągnęła celu, dla którego spełniła na rzecz pozwanej świadczenie, gdyż pozwana nie złożyła we właściwej formie oczekiwanego od niej oświadczenia woli mającego prowadzić do ustanowienia na rzecz powódki prawa dającego jej dożywotni tytuł do korzystania z nieruchomości i konsekwentnie odmawia złożenia takiego oświadczenia. W tej sytuacji, gdy zamierzony cel świadczenia nie został przez powódkę osiągnięty, jej rozliczenie z pozwaną powinno się dokonać na podstawie art. 410 k.c. W wyroku 20 października 2006 r., IV CSK 172/06 (LEX nr 564478), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że nieodpłatność, jako istotna przesłanka (element) darowizny, decyduje o jej bycie prawnym. Charakter ten traci świadczenie spełnione w celu uzyskania określonego świadczenia ekwiwalentnego. Dlatego polecenie, z zasady nie pozostające w sprzeczności z istotą darowizny, nie może polegać na nałożeniu takich obowiązków, które odbierają czynności

charakter działanej pod tytułem darmym. Może to wystąpić w szczególności wtedy, gdy obciążenie wynikające z polecenia na rzecz darczyńcy stanowi równoważnik świadczenia tegoż darczyńcy; wypełnienie polecenia może w takiej sytuacji stać się oczekiwaną odpłatą za otrzymane przysporzenie, co zniweczy jego nieodpłatny charakter.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 10 ust. 4 pkt 2 zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.), orzeczono jak w postanowieniu.

aw
jw